

Motion till riksdagen 2017/18:1801

av **Magnus Manhammar (S)**

Skydd av marina områden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör anta ett nytt ambitiöst mål för marint skydd som följer åtagandena som Sverige gjort i Nagoyaöverenskommelsen och konventionen för biologisk mångfald och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Med marina skyddade områden menas havsområden som tilldelas ett varaktigt lagligt skydd, där mänsklig aktivitet åläggs vissa restriktioner i syfte att skydda och bevara havsmiljön, dess ekosystem och arter. Inrättandet av marina skyddade områden utgör en viktig del i arbetet för att förbättra havsmiljön.

Globalt sett är mindre än tre procent av världens hav skyddade på något sätt, jämfört med cirka 15 procent av landytan, men många forskare runt om i världen arbetar hårt för att mängden skyddat hav ska öka. Det finns nämligen många skäl att skydda marina områden. Tidigare syftade skyddet främst till att bevara unika områden men sedan dess har åtgärderna alltmer kommit att handla om att bevara den biologiska mångfalden och havets ekosystem. I dag råder konsensus bland forskarna om att vi också måste skydda havsområden för vår egen skull, det vill säga för att säkra tillgången på det som haven producerar och skapa fristäder för hotade arter.

Forskarna är överens om att det behövs ett sammanhängande nätverk av marina skyddade områden som tillsammans ger skydd åt havets alla ekosystem. För att uppnå det måste nätverket representera alla de arter och marina livsmiljöer som ingår i våra havsområdens ekosystem. De skyddade områdena måste ligga tillräckligt nära varandra för att arter ska kunna förflytta sig mellan områdena och vara tillräckligt stora för att de ska fylla en funktion. Varje skyddat område behöver ha en förvaltningsplan med tydliga mål, regler för vad som är tillåtet och inte inom området och en effektiv kontroll av att reglerna följs.

Sverige, som har börjat införa havsplanering som ett verktyg i förvaltningen av havet, måste nu se till att skapandet av nätverk av marina skyddade områden blir en central del i planeringen. Havsplaneringen medför en unik möjlighet att bygga ett ekologiskt sammanhängande, omfattande och representativt nätverk av skyddade områden.

Sverige är ett av de länder som har ställt sig bakom Nagoyaavtalet, som slöts i oktober 2010 i Nagoya i Japan av representanter för världens länder som träffades för att diskutera åtgärder mot minskningen av jordens biologiska mångfald. Avtalet innehåller många konkreta mål och åtgärder som länderna nu förbundit sig att förverkliga. Ett av dessa är att bevara minst 10 procent av kust- och havsområden genom ”effektivt och rättvist förvaltade, ekologiskt representativa och väl förbundna system av marina skyddade områden”, senast år 2020. Sverige har även gjort liknande åtaganden i andra internationella sammanhang, exempelvis i kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö, Helcom.

Även de svenska miljömålen som riksdagen har beslutat om har ett uttryckligt krav om att skydda minst 10 procent av de marina områdena. Det finns också flera EU-direktiv som ålägger medlemsstaterna att utlysa skyddade områden för att bevara hotade arter och livsmiljöer, exempelvis fågel- och habitatdirektiven. 10 procent skyddade marina områden är dock det minimum som världens länder hittills enats om. De flesta forskare är överens om att vi måste skydda minst 20 och kanske upp emot 30 procent av våra havsområden för att se till att arterna och ekosystemen överlever. Det är då viktigt att de områden vi skyddar representerar de olika naturtyperna och bildar ett sammanhängande nätverk.

Vår nuvarande regering har sedan den tillträdde gjort stora satsningar på att öka andelen skyddade marina områden. Regeringen har därför ökat andelen skyddade områden i Sverige från 6,3 procent 2016 till 13,6 år 2017. Sverige har alltså dubblat arealen skyddad havsmiljö på bara ett år. Sverige har därmed med råge nått målet om att skydda minst 10 procent av våra havsområden till 2020. Det är oerhört glädjande. Men ytterligare åtgärder behövs för att skydda de marina miljöerna som finns i respektive område. Förvaltningen av de befintliga skyddade områdena brister också ofta. Nästan samtliga marina skyddade områden i Sverige idag saknar ett fullgott skydd mot exploaterande och skadlig verksamhet som till exempel fiske, utvinning av resurser från havsbotten och byggandet av anläggningar i havet. För att nå målet om att bevara ekosystemen behöver vi starkare förvaltningsplaner med tydliga begränsningar för påverkande verksamheter, inklusive svenskt och utländskt fiske, och tydlig uppföljning av planerna.

Det är även mycket glädjande att regeringen beslutade att anta frivilliga åtaganden för haven i samband med FN:s havskonferens i New York i juni 2017, som Sverige var en av initiativtagarna till. De frivilliga åtagandena består i förslag till EU-kommissionen om införande av fiskeregleringar i Natura 2000-området Bratten, förslag till nödvändiga fiskeregleringar i fem marina skyddade områden i Kattegatt (med planerat ikraftträdande 2018) samt ett regeringsuppdrag till Havs- och vattenmyndigheten om att identifiera ytterligare åtgärder i syfte att nå bevarandemålen i både nya och redan etablerade marina skyddade områden. Myndigheten ska även utreda bottentrålningens effekter inom skyddade områden och inom trålgränsen samt vid behov föreslå åtgärder. Uppdraget ska rapporteras under våren 2018.

Det är positivt att vår nuvarande regering tar arbetet för haven på så stort allvar. För att ytterligare skydda Sveriges hav och ligga i bränschen internationellt för skyddet av världens marina områden föreslår jag att regeringen antar ett nytt ambitiöst mål för marint skydd som följer åtagandena som Sverige gjort i Nagoyaöverenskommelsen och i konventionen för biologisk mångfald.

Magnus Manhammar (S)